

<https://doi.org/10.15407/ukrmova2023.03.058>
УДК 811.161.2'81'35

А.М. НЕЛЮБА, доктор філологічних наук, доцент,
професор кафедри української мови
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022
E-mail: anatoliy_nelyuba@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-9509-9597>

«УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОПИС» І ТОТАЛЬНА ФЕМІНІТИВІЗАЦІЯ

У статті проаналізовано зміст пункту 4 § 32 «Іменникові суфікси» «Українського правопису» 2019 року. Зосереджено увагу на маніпуляціях щодо трактування правил цього пункту в контексті сучасної тотальної фемінітивізації української мови. Установлено, що його форма і зміст не виконують основного завдання — запровадження правописних норм, іноді не відповідають критеріям науковості, інформують тільки про творення фемінітивів.

Ключові слова: фемінітив, фемінітивотворення, іменники жіночого роду, іменники чоловічого роду, словотворчі суфікси, словотворення.

Жінка в українській спільноті, її статус — одна з актуальних тем сьогодення, насамперед у засобах масової комунікації, художній літературі, політичних дискусіях. Лінгвістичні студії, присвячені питанням мовно-го оприявлення жінки, відзначаються різноманіттям поставлених завдань і способів їх виконання. Такі праці свідчать про їхній широкий тематичний спектр: історія формування фемінітивів як системи в українській мові, функціонування у змінах і тягlostі, інноваційні процеси творення й видозміни, лексикографічне опрацювання фемінітивів. Серед них — дослідження А.М. Архангельської (Архангельська, 2019), М.П. Брус (Брус, 2019), Т.А. Космеди (Космеда, 2014), Ю.П. Маслової (Маслова, 2011) та ін.

Сьогодні спостерігаємо дві помітні ознаки в дослідженнях: неабияку *модність* зазначеної тематики та її *маскувальність* (за означником *гендер / гендерний* здебільшого йдеться про «жіночий» аспект наукових студій).

Цитування: Нелюба А.М. (2023). «Український правопис» і тотальна фемінітивізація. *Українська мова*, 3(87), 58–67. <https://doi.org/10.15407/ukrmova2023.03.058>

© Видавець ВД «Академперіодика» НАН України, 2023. Статтю опубліковано на умовах відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

Останні п'ятнадцять років у різних джерелах, особливо в засобах масової комунікації, поширюється теза про утиски й нерівність українських жінок. На думку авторів такого твердження, одним із потужних знарядь дискримінації і водночас її джерелом є українська мова.

Як свідчать різноманітні «достовірні» джерела, українські мовні засоби спричинили і спричиняють катастрофічні наслідки: жінок не видно і не чути, вони залежні й несаможиттєві. Подолання зазначеної нерівності ініціатори й прихильники «розузалежнення жінки» вбачають у творенні й тотальному запровадженні до української мови фемінітивів. Самі процеси реалізації цього свідчать про ігнорування законів і стильових норм української мови. Крім того, порушено й пропаговані нині постулати політкоректності, зокрема й уникнення акцентуації статевих ознак в офіційно-діловому спілкуванні.

Аргументи і факти прихильників названого руху, їхні дії і продукція уможливають визначення суті цього явища, його ознак, застосовуваних методів та інструментарію. Основні їхні постулати такі: 1) українська мова є дискримінаційною щодо жінок; 2) жінки не видно і не чути в українській спільноті; 3) жінки узалеженні від чоловіків; 4) українці мають зобов'язання перед партнерами.

Вихід із такої ситуації вбачають у виконанні деяких специфічних завдань і застосовуваних засобів їх реалізації. Зокрема, О.В. Шевчук-Клюжева констатує: «*Вироблення засад гендерно чутливої мови є частиною низки зобов'язань України у сфері рівних прав та можливостей. Для подолання андроцентризму в українській мові, яка є флективною, основною стратегією має бути фемінізація* (виділення наше. — А.Н.)» (Шевчук-Клюжева, 2020). На жаль, ніде не зазначено, хто, коли, з ким і як від імені українців (чи всієї держави?) узяв ці зобов'язання, і чим українці повинні розплатитися в разі невиконання таких зобов'язань; так само ніде немає тлумачень словосполучення *гендерно чутлива мова*; не можна встановити, яке зі значень слова *фемінізація* використано в цьому твердженні.

На різних платформах мережі і поза нею відбуваються неабиякі суперечки, які здебільшого мають звинувачувальний характер, напр.: «*Бути антифемінітивником те саме, що бути гомофобом — прогресивна ліберальна спільнота ніколи не пробачить дрімуче невігластво чи щось інше*».

У своєму науковому доробку маю лінгвістичні статті, присвячені фемінітивам, і словники лексико-словотвірних інновацій, у яких зафіксовано такі назви. На ці праці часто покликаються учасники суперечок (інколи додаючи від себе те, чого автор і не писав).

Пропоновану статтю присвячено проблемі творення фемінітивів в «Українському правописі» 2019 року (далі — УП-2019), який, на думку прихильників й активних борців за рівність прав жінки (у мові?), дає їм підстави тотально творити та запроваджувати фемінітиви до української мови.

Рівень зацікавленості цим правописом, його надбаннями й перспективами не тільки не спадає, навпаки, він привертає неабияку увагу: про це, зокрема, свідчать статті із двох цьогорічних чисел фахового ча-

сопису «Українська мова» (Вербич, 2023; Городенська, 2023; Карпіловська, Кислюк, 2023; Колібаба, 2023; Коца, 2023; Пуряєва, 2023).

В «Українському правописі» 2019 року наявний § 32 «Іменникові суфікси», пункт 4 якого містить правила про утворення назв осіб жіночої статі за допомогою чотирьох основних суфіксів *-к(-а)*, *-иц(-я)*, *-ин(-я)*, *-ес(-а)* (УП-2019, с. 39—40).

Ці правила тиражують у різних виданнях, на різноманітних платформах, малюють таблички, тлумачать на всі лади і здебільшого виставляють на перше місце з-поміж інших підстав нагальну потребу тотальної фемінітивізації. Прихильники всеохопного фемінітивотворення й фемінітивопоширення наполегливо й послідовно використовують саме їх як потужний законодавчий аргумент для широкого вживання фемінітивів, як найвагоміший аргумент правдивості їхньої позиції, як обов'язковий чинник потреби фемінітивізації. Такі твердження здебільшого подібні до гасел радянської доби:

«Правопис 1933 заборонив жіночі назви. Правопис 2019 дозволив фемінітиви!»

«Правопис дозволив використовувати фемінітиви скрізь і всюди»

«Правопис дозволив називати себе так, як хочеш»

«Правопис уніс варіативність: хочете так — хочете так»

«Правопис змушує використовувати посади в жіночому роді»

«Правопис зафіксував актуальність фемінітивізації професійних назв»...

Зрештою, якщо вірити цим гаслам, можна дійти висновку, ніби правопис дає прихильникам «фемінітивізування мови» необмежені повноваження на відповідні дії (зокрема й на втручання в діяльність державних органів і відомств) та зобов'язує до всеохопної «фемінітивізації» в українській мові. Вони проводять флешмоби, опитування, утворюють комісії, дають указівки.

Досить показовим прикладом є допис Н. Корнієнко «Фемінітиви на старті: коли “міністерки” з'являться в офіційній документації» (Корнієнко, 2020) (його надруковано в електронному виданні «ЧИТОМО»). Його завдання — «відстежити долю впровадження в офіційне мовлення використання фемінітивів. Їх формування закріплене в новому правописі...» (там само).

Для виконання відповідного завдання реалізовано низку заходів:

- опитано різні відомства про «дотримання норм нової редакції правопису, зокрема і щодо вживання фемінітивів»;

- проведено круглий стіл на тему: «Стандартування української мови в контексті гендерної політики» (організатори — Національна комісія зі стандартів державної мови, Урядова уповноважена з питань гендерної політики); за підсумками круглого столу створено міжвідомчу робочу групу;

- відбулася перша зустріч групи, під час якої обговорили шляхи гендерного збалансування (?) «Класифікатора професій ДК 003:2010»;

- Мінекономрозвитку працює над реформуванням «Класифікатора професій ДК 003:2010». Так, «на базі Національного агентства кваліфі-

кацій була утворена постійно активна робоча група, метою роботи якої є розробка нового, актуального Класифікатора професій. До групи входять фахівці різних міністерств та відомств...» (там само).

Зауважу, що до названих та інших дій не залучали Інститут української мови НАН України. Проте в ч. 1 ст. 44 «Повноваження Національної комісії зі стандартів державної мови» Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» зазначено:

1. Комісія має такі повноваження: 1) **напрацьовує з урахуванням пропозицій та висновків Інституту української мови Національної академії наук України** (виділення наше. — А.Н.), інших наукових та освітніх установ і затверджує стандарти державної мови, зокрема: а) правопис української мови та зміни до нього (Закон, 2019).

Як видається, учасники тотальної фемінітивізації не прочитали пункту 4 § 32 «Українського правопису», а якщо й прочитали, то не зрозуміли суті чи свідомо її спотворюють (!?). Для підтвердження й унаочнення такого висновку подаю лише один витяг із джерела, присвяченого фемінітивозмінам в «Українському правописі» (цей витяг ніби поєднав розрізнені вислови різних авторів чи, можливо, вони розтиражували його як окремі твердження по різних джерелах):

«Окремо варто зазначити, що в новій редакції правопису з'явився спеціальний параграф, що має безпосередній стосунок до проблеми гендерної рівності в нашій країні. Ідеться про активне утворення і вживання так званих **фемінітивів** (виділення наше. — А.Н.), тобто назв жінок за їх професійними, освітніми, посадовими ознаками, сферою діяльності тощо. У цьому параграфі детально розписано, якими суфіксами можна послуговуватися для утворення таких слів. Тобто поряд з уже звичними для нас словами *вчителька, вихователька, касирка, прибиральниця*, запропоновано активно вживати й інші лексеми: *юристка, дикторка, директорка, завідувачка, філологиня, критикеса, мисткиня* тощо. Ці слова не мають обмеженого розмовним стилем уживання, їх можна застосовувати і в офіційних документах як варіанти до узвичаєних чоловічих форм» (Приймачок, 2019).

Зазначене твердження не відповідає змістові пункту 4 § 32 «Українського правопису». Зокрема, у ньому:

- не йдеться про активне вживання назв осіб жіночої статі;
- не йдеться про творення назв жінок саме за їхніми професійними, освітніми, посадовими ознаками, сферою діяльності;
- немає повного переліку словотворчих суфіксів, за допомогою яких можна утворювати назви осіб жіночої статі;
- немає застереження, якими суфіксами не можна послуговуватися;
- не зазначено, що фемінітиви обмежені розмовним стилем уживання;
- не зауважено, що фемінітиви можна застосовувати і в офіційних документах як відповідники до узвичаєних назв осіб чоловічого роду.

Не зрозуміло, як текст пункту 4 § 32 «Українського правопису» має «безпосередній [чи будь-який інший] стосунок до проблеми гендерної рівності в нашій країні» (Корнієнко, 2020).

Фактично автор допису видає бажане за дійсне — констатує те, чого у правописі немає і чого не повинно бути. Н. Корнієнко не побачила суперечностей між своїми твердженнями і справжнім змістом цього пункту. Автори таких дописів, не розуміючи призначення правопису чи свідомо нехтуючи поданими правилами, перетворили його на засіб маніпуляцій.

Про що ж насправді свідчить пункт 4 § 32 «Українського правопису» 2019 року?

1. У цьому пункті йдеться про *творення* фемінітивів, проте у формулюваннях повністю зігноровано словотвірний терміноінструментарій: «від іменників **чоловічого роду** утворюємо іменники на означення осіб **жіночої статі** (виділення наше. — А.Н.)», «сполучаємо з основами на -ець», «поєднуваний з різними типами основ» (УП-2019, с. 39).

Крім того, на позначення того самого процесу конструювання слів використано дієслова з різною семантикою: суфікс **-к-(-а)** поєднуваний..., суфікс **-иц-(-я)** приєднуємо..., суфікс **-ин-(-я)** сполучаємо... Проте слова *поєднуваний*, *приєднуємо*, *сполучаємо* не належать до взаємозамінних. Для позначення словотвірного акту в усіх запропонованих реченнях потрібно було вжити *приєднуємо* до твірної основи чи *приєднуємо* до твірних основ.

2. До суфіксів використано зайві характеристики: *найуживанішим* є суфікс **-к-(-а)**, суфікс **-ес-(-а)** *рідковживаний*. Суфікси не вживають, а приєднують. Інша річ, що слова з такими суфіксами можуть розрізнятися за частотністю використання, тому до них застосовними є означення *рідковживаний* чи *частовживаний*. Якщо ж зважати на мету і завдання правопису, то для правильної характеристики зазначених суфіксів ці означення є зайвими.

3. У цитованому дописі О. Приймачок зазначено, що фемінітиви є *варіантами узвичаєних чоловічих форм*. Таке формулювання антинаукове, оскільки в нашій мові назви осіб жіночої статі не є варіантами до назв осіб чоловічої статі (тобто не взаємозамінні) — вони є окремими назвами з відповідними парадигмами словозміни.

4. Неправильно використано розділові знаки, а саме ілюстрації подано після двокрапки, а не у круглих дужках, напр.: Суфікс **-иц-(-я)** приєднуємо до основ на **-ник**: *верстальниця*, *набірниця*, *порадниця* та **-ень**: *ученія*. Суфікс **-ин-(-я)** сполучаємо з основами на **-ець**: *кравчія*, *плавчія*, *продавчія* і приголосний: *бойкіня*, *майстріня*, *лемкіня*.

5. На початку цього пункту зазначено: «За допомогою суфіксів **-к-(-а)**, **-иц-(-я)**, **-ин-(-я)**, **-ес-(-а)** та ін. від іменників чоловічого роду утворюємо іменники на означення осіб жіночої статі». Проте, крім названих, в українській мові наявні й інші суфікси: **-й-(-а)**, **-івн-(-а)**¹, **-их-(-а)**, **-ис-(-а)**, нульовий суфікс та ін.

Усе фемінітивотворення зведено до єдиної твірної основи — іменників чоловічого роду (до того ж названо лише твірну іменникову осно-

¹ Про правопис суфікса **-івн-(-а)** йдеться в п. 11 цього параграфа.

ву), але не названо дієслівні, абrevіатурні, словосполученнєві та інші твірні основи.

Оскільки інші суфікси і твірні основи не названо, то можна зрозуміти, що фемінітиви можна утворювати від будь-яких основ та за допомогою будь-яких словотворчих засобів.

6. Інформацію про всі названі в цьому пункті суфікси обмежено особливостями твірної основи, до якої приєднуємо той чи той суфікс. Лише про суфікс **-ес-**(-а) зазначено, що він рідковживаний, але не йдеться, до яких твірних основ його приєднуємо.

У мережі прочитав допис про використання суфікса **-ес-**(-а), у якому зроблено такий висновок: «...іншомовна основа: *барон, диякон, поет* додаємо суфікс **-ес-**: *баронеса, дияконеса, поетеса*. Отже, *школяреса, студентеса, лаборантеса, аспірантеса, асистентеса, доцентеса, професореса, міністреса, прем'єреса, шефеса, депутатеса, бухгалтереса?* Що за дивне правило?» (Кушниренко Оксана).

Отже, якщо спиратися на правила пункту 4 § 32 «Українського правопису», то можна будь-який суфікс приєднувати до будь-якої твірної основи: *науковиця, науковка і науковчиня, викладачка і викладачиня, лаборантка і лаборантеса, фаховичка і фахівчиня*². За такої умови постає проблема визначеності / невизначеності запропонованої норми.

Загальні зауваги

1. Параграф 32 має назву «Іменникові суфікси». У багатьох його пунктах, справді, йдеться про правопис суфіксів, але пункт 4 не відповідає назві підрозділу «Правопис суфіксів». Порівняно з іншими, цей пункт має свої правописні особливості: 1) у ньому названо чотири суфіксальні типи творення назв осіб жіночої статі в українській мові; 2) визначення типів творення слів не належить до завдань правопису (для цього укладено довідники з морфеміки і словотвору); 3) передавання на письмі назв жінок порівняно з іншими загальноновживаними назвами осіб не має якихось специфічних правописних ознак (наприклад, уживання знака м'якості, подовжених звуків, чергувань тощо), тому й підлягає загальноприйнятим правилам правопису; 4) у цьому пункті немає ніяких правописних норм.

2. Пункту 4 § 32 не було у проєкті «Українського правопису» (Український правопис, 2018, с. 26—27). Стилiстично й змістовно він не збігається з іншими пунктами цього параграфа.

Отже, за таких особливостей текст зазначеного пункту не виконує правописних завдань, тому є зайвим в «Українському правописі» (у правників такі норми називають «мертвими»). Усупереч переконанням прихильників тотального фемінітивотворення пункт 4 § 32 не сприяє рівності жінки в українській спільноті: у цьому разі він нічого не регламентує.

«Український правопис» — нормативний кодекс, обов'язковий до використання всіма, хто послуговується писемною формою української

² Зрештою, реальні процеси і явища фемінітивотворення української мови — то окремі питання, відповіді на які треба шукати не в правописі.

літературної мови. Як свідчить Постанова Кабінету Міністрів України, його мета — «забезпечення конституційних положень про державний статус української мови та уніфікації вживання правописних норм [...] у діловодстві, освіті, видавничій справі, сфері телебачення і радіомовлення, інших сферах суспільного життя» (Постанова, 2019).

У зв'язку з викладеними проблемами фемінітивотворення постають такі логічні запитання:

Чи сприяє п. 4 § 32 «Іменникові суфікси» досягненню поставленої мети «Українського правопису»? Відповідь однозначна — ні.

Чи впливає п. 4 § 32 «Іменникові суфікси» на виконання основного завдання правопису — підвищення писемної грамотности користувача? Відповідь однозначна — ні.

Чи сприяє п. 4 § 32 «Іменникові суфікси» втіленню «ідеалів гендерної рівності»? Відповідь однозначна — ні.

Чи підвищує п. 4 § 32 «Іменникові суфікси» повагу до жінки? Відповідь однозначна — ні.

Чи сприяє п. 4 § 32 «Іменникові суфікси» зростанню професіоналізму жінки? Відповідь однозначна — ні.

У цьому пункті «Українського правопису» подано неповний склад суфіксів для творення назв жінок, не всі їх названо, звужено кількість твірних основ фемінітивів. Маємо підстави констатувати послідовне застосування формального підходу до фемінітивотворення — «від кожного маскулінитива потрібно утворити фемінітив». Унаслідок цього під гаслами незалежнення жінки від чоловіка через запропоновані в «Українському правописі» правила творення назв жінок жорстко й повністю узалежили творенням фемінітивів від основ назв осіб чоловічого роду.

На нашу думку, наявна якась філософсько-ідеологічно-прагматична суперечність чи когнітивний дисонанс: повсюдне пропагування рівності жінки — і водночас свідоме узалежнення її від чоловіка (до речі, такі суперечності й самозаперечення наявні на всіх платформах фемінітивотворення). Але якщо братися за справу незалежнення жінки в мові, то для чистоти й безсумнівності експериментів потрібно утворювати щось зовсім окреме від назв чоловіків.

Отже, зміст пункту 4 не відповідає загальній назві підрозділу «Правопис суфіксів», бо в ньому зовсім не йдеться про правописні норми (а лише про суфіксальне творення іменників), відповідно він не виконує ні загальних, ні конкретних завдань правопису. Це слугує безперечною підставою для вилучення п. 4 § 32 «Іменникові суфікси» із чинного «Українського правопису».

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

Закон — Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII, ч. 4 § 32 «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (зі змінами).

Постанова — Постанова Кабінету Міністрів України від 22.05.2019 № 437 «Питання українського правопису»: <http://surl.li/lbuju> (дата звернення: 23.03.2023).

УП-2018 — *Український правопис (проект)*: <http://surl.li/lbuja> (дата звернення: 23.03.2023).

УП-2019 — *Український правопис*. (2019). Київ: Наукова думка.

УП-2019п — *Український правопис*. (2019). Схвалено Кабінетом Міністрів України (Постанова № 437 від 22 травня 2019 р.) <http://surl.li/cvvjh> (дата звернення: 23.03.2023).

ЛІТЕРАТУРА

- Архангельська А. (2019). *Femina cognita. Українська жінка у слові й словнику*. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго.
- Брус М.П. (2019). *Фемінітиви в українській мові: генеза, еволюція, функціонування. Ч. 1. Монографія*. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника; Брус М.П. (2019). *Фемінітиви в українській мові: генеза, еволюція, функціонування. Ч. 2. Словник*. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.
- Вербич С.О. (2023). Уживання великої букви: доповнення до чинного правопису. *Українська мова*, 1(85), 62—67.
- Городенська К.Г. (2023). Принципи і методологія «Українського правопису». *Українська мова*, 1(85), 32—49.
- Карпіловська Є.А., Кислюк Л.П. (2023). Рекомендації щодо усунення суперечностей і прогалин у чинному правописі слів іншомовного походження. *Українська мова*, 2(86), 84—100.
- Колібаба Л.М. (2023). Зміни в унормуванні відмінюваних слів в «Українському правописі» 2019 року. *Українська мова*, 1(85), 68—99.
- Корнієнко Н. (2020). *Фемінітиви на старті: коли “міністерки” з’являться в офіційній документації* (ЧИТОМО: 10.11.2020). <http://surl.li/lbuog> (дата звернення 15.05.2023).
- Космеда Т.А., Карпенко Н.А., Осіпова Т.Ф., Саліонович Л.М., Халіман О.В. (2014). Т.А. Космеда (ред.), *Гендерна лінгвістика в Україні: історія, теоретичні засади, дискурсивна практика*. Харків: ХНПУ ім. Г.С. Сковороди; Дрогобич: Коло.
- Коца Р.О. (2023). Про зміни і доповнення до правопису частин основи слова. *Українська мова*, 1(85), 50—61.
- Маслова Ю.П. (2011). *Гендерні неологізми в мові сучасних друкованих українськомовних ЗМІ: Неологічні назви осіб у сучасних слов’янських мовах*. Монографія. Рівне-Оломоуць.
- Приймачок О. (2019). *Український правопис — 2019: основні зміни та доповнення*: <http://surl.li/gqcsu> (дата звернення: 15.05.2023).
- Пуряева Н.В. (2023). Проблеми правопису префіксів і суфіксів в «Українському правописі» 2019 року. *Українська мова*, 2(86), 101—115.
- Шевчук-Ключева О. (2020). *Національна комісія зі стандартів державної мови*. <http://surl.li/lbumv> (дата звернення: 15.05.2023).

Статтю отримано 24.05.2023

LEGEND

Закон — *Law of Ukraine dated 25.04.2019 No. 2704-VIII, part 4 of § 32 “On ensuring the functioning of the Ukrainian language as the state language”* (as amended) (in Ukrainian).

Постанова — *Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 22.05.2019 No. 437 “Issues of Ukrainian Orthography”*. Retrieved March 23, 2023 from <http://surl.li/lbujuj> (in Ukrainian).

УП-2018 — *Ukrainian orthography (draft)*. Retrieved March 23, 2023 from <http://surl.li/lbuja> (in Ukrainian).

УП-2019 — *Ukrainian orthography*. (2019). Kyiv: Naukova dumka (in Ukrainian).

УП-2019п — *Ukrainian orthography*. (2019). Approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine (Resolution No 437 of May 22, 2019). Retrieved March 23, 2023 from <http://surl.li/cvvjh> (in Ukrainian).

REFERENCES

- Arkhanhelska, A. (2019). *Femina cognita. Ukrainian woman in the word and dictionary*. Kyiv: Vydavnychi dim Dmytra Buraho (in Ukrainian).
- Brus, M.P. (2019). *Femininitives in the Ukrainian language: genesis, evolution, functioning. Part 1. Monograph*. Ivano-Frankivsk: Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, 2019. 440 p.; Brus M.P. (2019). *Femininitives in the Ukrainian language: genesis, evolution, functioning. Part 2. Dictionary*. Ivano-Frankivsk: Prykarpatskyi natsionalnyi universytet imeni Vasylia Stefanyka (in Ukrainian).
- Horodenska, K.H. (2023). Principles and methodology of the “Ukrainian Orthography”. *Ukrainian language, I(85)*, 32—49 (in Ukrainian).
- Karpilovska, Ye.A., & Kysliuk, L.P. (2023). Recommendations for eliminating contradictions and gaps in the current orthography of words of foreign origin. *Ukrainian language, 2(86)*, 84—100 (in Ukrainian).
- Kolibaba, L.M. (2023). Changes in the regulation of declined words in the “Ukrainian Orthography 2019”. *Ukrainian language, I(85)*, 68—99 (in Ukrainian).
- Korniienko, N. (2020). *Femininities at the start: when “ministerness” will appear in official documentation* (READING: 10.11.2020). Retrieved May 15, 2023 from <http://surl.li/lbuor> (in Ukrainian).
- Kosmeda, T.A., Karpenko, N.A., Osipova, T.F., Salionovych, L.M., & Khaliman, O.V. (2014). *Gender linguistics in Ukraine: history, theoretical foundations, discursive practice*; under the scientific editorship of Prof. T.A. Kosmeda. Kharkiv: KhNPU im. H.S. Skovorody; Drohobych: Kolo H.S. Skovoroda (in Ukrainian).
- Kotsa, R.O. (2023). On changes and additions to the orthography of parts of the word base. *Ukrainian language, I(85)*, 50—61 (in Ukrainian).
- Maslova, Yu.P. (2011). *Gender neologisms in the language of modern Ukrainian-language mass media: Neological names of persons in modern Slavic languages*. Monograph. Rivne-Olomouc (in Ukrainian).
- Prymachok, O. (2019). *Ukrainian orthography — 2019: main changes and additions*. Retrieved May 15, 2023 from <http://surl.li/gqccy> (in Ukrainian).
- Puriaeva, N.V. (2023). Problems of orthography prefixes and suffixes in the Ukrainian Orthography 2019. *Ukrainian language, 2(86)*, 101—115 (in Ukrainian).
- Shevchuk-Kliuzheva, O. (2020). *National Commission on State Language Standards*. Retrieved May 15, 2023 from <http://surl.li/lbumv> (in Ukrainian).
- Verbych, S.O. (2023). The use of the capital letter: an addition to the current orthography. *Ukrainian language, I(85)*, 62—67 (in Ukrainian).

Received 24.05.2023

Anatolii Neliuba, Doctor of Philology, Associate professor,
Professor at the Department of the Ukrainian language
V.N. Karazin Kharkov National University
4 Maidan Svobody, Kharkiv 61022, Ukraine
E-mail: anatoliy_nelyuba@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-9509-9597>

“UKRAINIAN ORTHOGRAPHY” AND TOTAL FEMINIZATION

Ukrainian “feminine” nominalization is distinguished by its richness and diversity, embodied by multilevel linguistic means. Soviet linguistics has a considerable number of works devoted to the nomination of women.

Over the past decade and a half, the idea of discrimination against women has been spreading and growing in Ukraine as a noticeable and threatening phenomenon in the Ukrainian community. According to supporters of the movement against this injustice, overcoming inequality and achieving a fair balance is possible through the feminization of the Ukrainian language. Their means of achieving this goal are the thoughtless creation and imposition of feminized words without regard to the laws, rules, and norms of the Ukrainian language, and their consistent disregard for them.

The article presents the status and content of Part 4 § 32 “Orthography book of Noun Suffixes” of the new edition of the Ukrainian orthography. In particular, the attention is focused on manipulations with the orthography itself and its corresponding interpretation in the context of current total feminization of the Ukrainian language. In addition, this part in terms of its compliance with the purpose and general objectives of the orthography code is analyzed in this article. The article identifies that the form and content of the biggest part of them do not meet the criteria of scientificity, its title contradicts the content (it concerns only the word formation of feminine nouns), and, accordingly, this part does not fulfill the general task of ensuring the unification of spelling norms. These and other features are undoubtedly grounds for removing this part from the orthography book.

Keywords: *gender, discrimination, feminine gender, suffix productivity, word formation, feminine, feminization, masculine gender.*